

Eyvind ALNÆS

Songs to Texts by Heine, Burns and Scandinavian Poets

Ann-Beth Solvang, mezzo soprano
Erling R. Eriksen, piano

INCLUDES FIRST RECORDINGS

EYVIND ALNÆS Songs

Four Songs to Texts by Nils-Magnus Folcke, Op. 34

[1]	No. 1 'Ett vackert gammalt mönster'	9:37
[2]	No. 2 'Förryckt amour'	2:47
[3]	No. 3 'Visan om Maj'	3:19
[4]	No. 4 'En gammal ung visa'	1:37
		1:54

From **Four Songs to Texts by Gustav Fröding and N. M. Folcke, Op. 35**

[5]	No. 1 'En visa till Karin när hon hade dansat' (Fröding)	6:04
[6]	No. 2 'En visa till Karin ur fängelset' (Fröding)	2:53
		3:11

From **3 Poems by Nils Collett Vogt, Op. 29**

[7]	No. 1 'Sne'	4:27
[8]	No. 2 'Ruten'	2:55
		1:32

Five Songs to Texts by Robert Burns and Heinrich Heine, Op. 6

[9]	No. 1 'Winterklage' (Burns, 'The Wintry West')	11:07
[10]	No. 2 'An eine Nachtigall' (Burns, 'To a Woodlark')	2:11
[11]	No. 3 'Ein Jüngling liebt ein Mädchen' (Heine)	2:07
[12]	No. 4 'Was will die einsame Thräne?' (Heine)	1:35
[13]	No. 5 'Der erste Psalm' (Burns)	2:08
		3:06

Three Songs to Poems by Viggo Stuckenbergs, Op. 26

[14]	No. 1 'Lykken mellem to mennesker'	7:30
[15]	No. 2 'Nu brister i alle de kløfter'	2:25
[16]	No. 3 'En morgen var din grav'	2:44
		2:21

Four Poems by Herman Wildenvey, Op. 30

[17]	No. 1 'Højtid'	8:01
[18]	No. 4 'Eventyr til Ellen'	2:45
		5:16

Six Songs to Texts by Anders Hovden and A. O. Vinje, Op. 22

[19]	No. 1	'Tungalda' (Hovden)	2:35
[20]	No. 2	'Den diktar aldri djupt' (Vinje)	1:56
[21]	No. 3	'Attergløyma' (Vinje)	1:57
[22]	No. 4	'Du naar maalet' (Vinje)	1:24
[23]	No. 5	'So skal gjenta hava det' (Vinje)	0:57
[24]	No. 6	'Mold' (Hovden)	2:02

From Three Songs for a Middle Voice to Texts by Nils Collett Vogt, Op. 23

No. 2	'Alt var dig'	1:07
-------	---------------	------

Four Songs to Texts by Oscar Stjerne and Nils-Magnus Folcke, Op. 41

[26]	No. 3	'En Vaggvislåt' (Stjerne)	2:00
[27]	No. 4	'En Vår – En Dikt' (Folcke)	1:07

[27] No. 4 'En Vår – En Dikt' (Folcke) 0:53

Ann-Beth Solvang, mezzo soprano

Erling R. Eriksen, piano

TT 63:46

EYVIND ALNAES AND HIS SONGS

by Audun S. Jonassen

Eyvind Alnæs was born on 29 April 1872 in Fredrikstad, on the coast south-east of Oslo; his family came from Alnes, a fishing village near Ålesund on the west coast. Alnæs' father, Johannes, had moved to Fredrikstad to take up the position of headmaster of Seiersten School there; he also conducted the choir of Fredrikstad Church. The intention was that Eyvind, too, should become a teacher, but the pull of composition and of a life in music was too strong, and in 1889 – the year from which his earliest preserved compositions date – he enrolled as a student of the Music and Organ School in Oslo.¹ Here he took lessons in piano from Westye Waaler, in organ from Peter Lindemann and from Iver Holter in music theory and composition.

Alnæs first attracted attention as a composer in, it seems, 1891, when a string quartet by him appears to have been performed by the Quartet Society in Oslo, and a public concert the next year gave the quartet (now revised) another hearing and added his 4 Songs, Op. 1, a double fugue (now lost) and a suite for two pianos; the music was very well received. That same year Alnæs received a stipend known as 'Hougens legat' which enabled him to travel to Leipzig. He had been warmly supported for the stipend by the composers Christian Sinding, Christian Cappelen and Edvard Grieg, the last of whom wrote in his recommendation:

Mr Eyvind Alnæs has shown me some of his songs, which show such a pronounced talent and such a serious direction in his art in general that I do not hesitate to predict a prosperous future if his talent is fully developed. I therefore warmly recommend him for any public support whereby this purpose can be advanced.²

In Leipzig Alnæs received lessons in composition from Carl Reinecke (who was responsible

¹ Between 1624 and 1925 the Norwegian capital was called Christiania (spelled Kristiania from the late 1800s) after the Danish king Christian IV, under whose rule it was rebuilt after a major fire. For convenience the modern name is here given throughout.

² Letter dated 17 April 1892, Letters Collection 544, National Library, Oslo.

for the education of so many Norwegian composers)³ and in piano from Adolf Ruthardt, who wrote in an attestation:

As Herr Alnæs [sic] has not yet completed his studies in piano to the extent where he can arouse the same attention as he does as a composer, it is urgently to be wished for the later material progress of this gifted young man that he be offered the means to continue his studies here.⁴

A symphonic movement was well received when it was performed as part of his graduation concert in Leipzig, and may have made its way into his Symphony No. 1 in C major, Op. 7, premiered in Oslo on 5 March 1898.⁵ A set of orchestral *Variations symphoniques sur un thème original*, Op. 8, followed in 1899, but for the ten years from 1900 to 1910, Alnæs worked on a smaller scale, producing piano music, songs and choral pieces, though the initial work on his two remaining orchestral works was probably begun during this period.

Unfortunately Alnæs' material woes were going to last for some considerable time. Even when several of his orchestral works were performed in a concert in Leipzig in 1899, he found it difficult to obtain a good contract with a publisher, and he had to feed himself as an organist, first in Bragernes Church in Drammen. But Drammen was not somewhere he felt able to stay and in 1907 he moved to Oslo where he had obtained the position of organist at Uranienborg Church.⁶ Indeed, Alnæs was plagued by serious financial problems throughout the early years of the new century, and money is the principal theme in his letters from this period to Iver Holter, which reveal that the former teacher and student had become close and trusted friends; indeed, Alnæs named his son, Iver Holter Alnæs, after him. Difficulties with money were to play a role both in his artistic and his personal life. In 1902 Alnæs had become engaged to Milly Thomas from Drammen, the daughter of a lawyer, but because of the uncertainties of his economic position he was not seen by his prospective father-in-law as a suitable match for his daughter, and yet in 1903 they were married nevertheless. His money problems meant he had to conduct a number of choirs, and he was also much in demand as an accompanist, not least to the soprano Cally Monrad; she in turn

³ His other students included Grieg, Sinding and Svendsen as well as many other lesser-known composers.

⁴ Letters Collection 544, National Library, Oslo.

⁵ It is recorded with the Second Symphony on Sterling cds 1084-2.

⁶ A composer of an older generation, Agathe Backer Grøndahl, is said to have commented of Alnæs that he was too clever to be living in Drammen (quoted in Kirsti Wilhelmsen (Grinde), 'Eyvind Alnæs 1872–1932', *Norsk Musikkstidsskrift*, No. 9, 1972 p. 6).

championed his songs.⁷ In these years Alnæs followed in his father's footsteps and became a choir conductor, first of the Drammen Songforening (the Drammen Choral Union). From now on choral music became an important part of his professional activity, both as a composer and, until 1931 (only a year before his death), as conductor.

Alnæs' only piano concerto, his Op. 27, was completed in 1913, after a long gestation,⁸ and his Second Symphony, Op. 43, in D major, was completed in 1923 and first performed on 7 January the next year.

The fact that Alnæs' worklist is so small (it reaches only Op. 45) can be blamed on his many positions as church-music conductor and on his deep engagement with Norwegian musical life. From 1921 to 1923 he was president of the Norwegian Composers' Union, from 1922 to 1926 a member of the *koralbokkomitee*, a committee established to collect and harmonise the hymns to be used in the Norwegian Church (Alnæs produced most of the harmonisations himself), and in 1931 he was president of TONO, the organisation which protects the rights of Norwegian composers and arrangers. His early death, on Christmas Eve 1932, attracted much attention in the press, where he was hailed as one of Norway's most important composers of art-song.

It is indeed Alnæs' songs that are most highly regarded among his output, their lyrical qualities being especially esteemed – even though almost all his music can be similarly characterised: his music is written in the late-Romantic German tradition, and lyrical melody and functional harmony were more important than originality. As a result his music, with the exception of his best songs, slipped slowly but surely into oblivion.

Alnæs wrote songs throughout his entire career. He composed a total of 87 songs spread across 23 opus-numbers (the handful of works that were published without opus numbers contains only a single song). The first fact to strike anyone assessing his entire output of songs is that, with the exception of Op. 6, on texts by Heine and a German translation of Burns (an exception that can be explained as a result of the time he spent as a student in Leipzig), he set only Nordic poets, twenty of them, eighteen of them active in Alnæs' own lifetime.

Alnæs' song opus-numbers normally consist of three or four songs, but the closest one

⁷ Monrad (1879–1950) sullied her reputation when she joined the Nasjonal Samling, the Norwegian Nazi Party, during the occupation of the country in the Second World War. She was Director of the Norwegian Theatre from 1942 to 1945, and was sentenced to a year's imprisonment in 1947.

⁸ It is recorded, with the Sinding Piano Concerto in D flat major, Op. 6, as Vol. 42 in the Hyperion series 'The Romantic Piano Concerto' on CDA67555.

comes to a cycle are the first two songs in *Four Songs to Texts by Gustaf Fröding and N. M. Folcke*, Op. 35, where both texts come from Gustaf Fröding's *Ur Kung Eriks visor* ('From King Erik's Songs'), a section of four poems from his best-known collection *Stänk och flikar* ('Splashes and Spray') from 1896 and *Kung Eriks sista visa* ('King Erik's Last Song') from 1897. That he should never have written in a song-cycle is interesting also in the context of the rest of his output, where there are only three cyclical works, all to be found in his orchestral output. But it is hardly likely that there is a common explanation; a more probable cause is Alnæs' attitude to the poems he set. In an interview published in the year of his death he states:

Quite often people send me texts and request that I set music to this and that. But I think that with music it's like a mongrel dog I once had: it preferred to find its own food rather than to eat what I sat in front of it. It's the same with me. I prefer to find the poems myself. I'll happily buy some collection or other and read it through, and it often happens that a poem grips me and I suddenly exclaim, blimey, I can do something here. But I don't dissect it like many hypermodern composers do, I don't put every word on the needle – on the contrary, I try to put myself in the mood which gripped the author when he wrote the poem, try to work myself into his state of mind.⁹

Even though there was not to be a cycle, many of Alnæs' songs are related by theme. Love, nature, destruction (preferably of innocence) and death are recurrent ones, although he chose texts that are more philosophical in nature than purely descriptive. He also set humorous texts alongside more serious ones, as he made explicit in the manuscript of his *Four Songs to Texts by Oscar Stjerne and Nils-Magnus Folcke*, Op. 41, which bears the title 'One jocular and three serious songs to texts by Nils-Magnus Folcke and Oscar Stjerne'.

Alnæs' songs generally pose difficulties for both singer and pianist. In his day he was one of Norway's best accompanists and an accomplished pianist, which probably encouraged him to ask a little more. There is little harmonic development from work to work until he reaches his 'impressionist' period with the music published at the beginning of the 1920s (as in his songs Opp. 29 and 30 and the piano pieces, Op. 32, for example) – but the reason is that his harmonic writing is already advanced from his very first opus number. Grieg's enthusiasm is hardly surprising.

⁹ *Hallo – Hallo*, No. 17, 1932, quoted in Kirsti Wilhelmsen (Grinde), *Eyvind Alnæs som Romanekomponist*, unpublished thesis, University of Oslo, 1968, p. 53.

5 Songs to Texts by Robert Burns and Heinrich Heine, Op. 6

In that light, indeed, his Op. 6 [9]–[13] is a step backwards in harmonic terms. Published in 1896, it is atypical in Alnæs' output not only because of its German texts. The Schumannesque accompaniment is pervasive and one finds very few of the elements which will later be recognised as Alnæs fingerprints. The songs are finely shaped and he captures the mood of the poems well. But this is not the Alnæs who was to become one of Norway's most popular composers of songs and Op. 6 seems never to have been performed in Norway in his lifetime.

Songs to Texts by Nils Collett Vogt, Opp. 23 and 29

Alnæs wrote music for a full sixteen poems by Nils Collett Vogt. Vogt (1864–1937) was a productive author who also wrote novels and plays, but it is for his poetry that he is best known today. Alnæs first wrote music to his texts in two numbers in his Four Songs, Op. 14 (1903), then another text in the Three Songs, Op. 17 (1904) and three in his (four) *Songs for a Low Voice*, Op. 19. He followed them up with an entire opus dedicated to Vogt's poetry, *Three Songs for a Middle Voice to Texts by Nils Collett Vogt*, Op. 23 (published in 1908), which has not often been performed. No. 2, 'Alt var dig' ('Everything was you') [25] comes from Vogt's breakthrough as a poet, the collection *Fra Vaar til Høst* ('From Spring till Autumn'; 1894) and had already been set both by Christian Sinding (*Fra Vaar til Høst*, Op. 36, 1897) and Sigurd Lie. The Four Songs, Op. 28 (1916), contain two to texts by Vogt, including the very popular 'Februararmorgen ved Golfen' ('February Morning by the Gulf', No. 3). As its title suggests, *3 Poems by Nils Collett Vogt*, Op. 29 (1920) is once again entirely given over to Vogt. In No. 1, 'Sne' ('Snow') [7], an Impressionist influence can clearly be noticed. The key is C Phrygian (as also in 'Mold' from the Six Songs, Op. 22 [24]) and the tonic (C) acts as a pedal point throughout the song. No. 2, 'Ruten' ('The Windowpane') [8], is also dark (it is in E flat minor) and some vague hints of Norwegian folk-music can be heard. After Op. 29 Alnæs wrote only two more songs to Vogt texts, in his Four Songs, Op. 42 (date unknown), and Three Songs, Op. 45 (first performed in 1931).

Six Songs to Texts by Anders Hovden and A. O. Vinje, Op. 22

With nine songs, the Norwegian Romantic nationalist poet Aasmund Olavsson Vinje (1818–70) comes second in the list of the writers whose poems Alnæs used most frequently. The first of them, indeed, comes in his Four Songs, Op. 1 (1892), with three following in the Four Songs,

Op. 12 (1902–3) and one in the Three Songs, Op. 17; four more were set in the *Six Songs to Texts by Anders Hovden and A. O. Vinje*, Op. 22 (1907). Vinje was one of the first to make active use of the *landsmål* created by Ivar Aasen.¹⁰ Grieg's Vinje songs are world-renowned¹¹ and his importance for *nynorsk* can hardly be overstated. His best-known poem is perhaps 'Den dag kjem aldri' ('That day will never come'), which a good number of Norwegian composers have set to music (including Alnæs, in the third of his Four Songs, Op. 12) but, a touch ironically, as a song it is most popular when sung to a folksong, 'Aa ola, ola min eigen onge' ('Oh, Ola, Ola, my own child'), which Alnæs arranged for piano in his *Ten Piano Pieces on Norwegian Folk Melodies*, Op. 39.¹² Alnæs was obviously fond of *nynorsk*. The Six Songs, Op. 22, marked the third time that he had devoted an entire group to New-Norwegian poets (the previous ones were the Four Songs, Op. 12, and *The Sun and Other Songs*, Op. 15 (1904)). The first three of the four Vinje poems Alnæs chose for Op. 22 – 'Den diktar aldri djupt' ('You'll never write profoundly') [20], 'Atterglöyma' ('Forgotten Maid') [21] and 'Du naar maalet' ('You will reach your goal') [23] – are of a philosophical nature. The second is especially interesting for the fact that Alnæs excised eleven of its fifteen stanzas, thus removing something of the meaning of Vinje's poem (although such cuts can, of course, be justified when setting the whole poem would have made for too long a song). 'So skal jenta hava det' ('The girl shall have that') [24] is one of Alnæs' most folksong-like songs and the text can be seen as thematically related to 'Atterglöyma'.

Op. 22 opens and closes with two poems by Anders Hovden (1860–1943), a poet-priest from Sunnmøre on the west coast of Norway, between Bergen and Trondheim. The themes of nature and Christianity expressed in these texts are important elements in Hovden's poetry, but the examples here are dark ones. In 'Tungalda' ('The Wave') [19] a sizable storm is building up. 'Mold' ('Soil') [25], the title of which alludes to the cemetery earth in which the dead shall rest, is set in a C Phrygian with an ostinato reminiscent of church bells on the first- and second-step triads which run through the whole song.

¹⁰ Ivar Aasen (1813–96) published a *Grammar of the Norwegian Dialects* in 1848 and a *Dictionary of the Norwegian Dialects* in 1850, thus codifying what became known as *nynorsk* ('New Norwegian').

¹¹ The best-known of them are in his *12 Melodies to Poems by Å. O. Vinje*, Op. 33, published in 1881.

¹² Recorded by Erling R. Eriksen on Toccata Classics TOCC 0067.

Three Songs to Poems by Viggo Stuckenborg, Op. 26

The love-lyrics of the Danish poet Viggo Stuckenborg (1863–1905) have to be seen in the context of his own dramatic love-life. His first wife left him and their two sons after long-standing problems in their marriage and went off with a gardener to New Zealand – in the aftermath of which Stuckenborg duly married the wife of the gardener in question. The texts Alnæs chose for his *Three Songs to Poems by Viggo Stuckenborg*, Op. 26 (1913), all dealing with love, reflect the deeper side of loving relationships, not infatuation or the act of falling in love. ‘Lykken mellom to mennesker’ (‘The love between two people’) [14] is one of Alnæs’ best-known songs. It is composed in a varied strophic form where the first line of text in each strope has the same melodic outline (but with a different harmonic underlay) and continues with until the closing line with free arpeggios in the piano. ‘Nu brister i alle de kløfter’ (‘Now all the chasms are breaking’) [15], another of Alnæs’ most popular songs, is written in a relatively free form. ‘En morgen var din grav’ (‘One morning your grave was’) [16], like ‘Mold’ from Op. 22, has a distinctly Phrygian character and shares its graveside symbolism. But Alnæs quickly abandons the modal flavour and the end is lighter, using *tierces de Picardie*.

Four Poems by Herman Wildenvey, Op. 30

It is interesting that four of the six texts by the Norwegian Herman Wildenvey (1885–1959) that Alnæs set are earnest and depressive poems by a writer best known for his humorous writing. Wildenvey led a colourful and occasionally dramatic life. His father married his aunt (that is, Herman’s mother’s younger sister), which must have made Herman’s childhood rather unusual. In 1903, on his way to America, he survived a shipwreck off the coast of Scotland in which 629 people lost their lives. He was a very productive poet, a large part of whose output took the form of occasional poems. His work was very popular, too, and was set by a number of composers, both of art and popular music.

Alnæs’ first two songs to Wildenvey poems, one serious and one humorous, were included in his *Four Songs*, Op. 28, which also set poems by Vogt. *Four Poems*, Op. 30 (1920), opens with ‘Højtid’ (‘Holiday’) [17] where, also as in ‘Mold’, he makes use of church modes and imitation bell-sounds, but he varies these elements to a much more marked extent. There is, indeed, a fairly obvious parallel with the Prologue of Mussorgsky’s opera *Boris Godunov* at the line in the penultimate stanza ‘som længselen brænder, naar klokker ringer’ (‘who burns with longing when

the bells ring'), where the bells are ringing at the interval of a tritone. The key is also interesting in this instance: the key-signature indicates F sharp major, but the seventh is consistently lowered, which produces a Mixolydian flavour. A further ambivalence comes from the fact that, throughout the song, the vocal line is either centred on or tends towards C sharp, thus pointing in an impressionist direction. 'Eventyr til Ellen' ('Ellen's Adventure') [18], the last song in Op. 30, sets one of Wildenvey's most popular poems (he recorded it himself on several occasions). Alnæs treats the song rhapsodically, with the music following the text with pictorial effects. Harmonically, too, the song contains many impressionist features, like the succession of ninth chords a fifth apart in the opening stanzas, and the very effective succession of chords a tritone apart at the word 'kiste' ('coffin') in the last line of the first strope (an harmonic device used at several points in the song).

Songs to Poems by Nils-Magnus Folcke, Opp. 34 and 41

Swedish poetry became a very important source of inspiration for Alnæs quite suddenly, and he gathered sixteen of the nineteen poems he set in four opus numbers published in 1922–23, the remaining three assembled as *3 Swedish Poems*, Op. 24 (1909). Nils-Magnus Folcke (1891–1976) did not leave any major mark on Swedish literature (in stark contrast to Gustaf Fröding). In the *Illustrerad svensk litteraturhistoria* of 1949 he is characterised as a 'virtuoso exponent of student flames of all kinds, springtime, moonlight and the heady excitement of youth' and as one of the 'singers of girls' swaying skirts'¹³ – but later surveys overlook him entirely. Alnæs set seven of his poems. The *Four Songs to Texts by Nils-Magnus Folcke*, Op. 34 (1922), are completely different in character. In 'Ett vackert gammalt mönster' ('A beautiful old pattern') [1] and 'Forryckt amour' ('Crazed love') [2] he re-uses an accompaniment technique first deployed in 'Jorum' from his first set of Swedish songs, Op. 24, where the melody-line is doubled in the piano but with each note in a different hand. 'Visan om Maj' ('Song about May') [3] sets off on a pastoral excursion (even if it's fiddle- rather than flute-playing that Alnæs is imitating). The last song in this group, 'En gammal ung visa' ('An old young song') [4] offers a good example of an important feature of Alnæs' style – the often declamatory nature of the vocal line – and is characterised also by frequent changes of time-signature (something he didn't do so often). 'En vår – En dikt' ('One spring – One poem') [27], the third of the *Four Songs to Texts by Oscar Stjerne and Nils-Magnus Folcke*, Op. 41 (the last group with Swedish songs) is a light, humorous song in waltz-time.

¹³ *Illustrerad svensk litteraturhistoria*, Bokförlaget Natur och Kultur, Stockholm, 1949, pp. 466–67 and 478.

Songs to Poems by Gustaf Fröding and Oscar Stjerne, Opp. 35 and 41

Although Folcke has been forgotten by the Swedes, the opposite must be said of Gustaf Fröding, who is considered one of the foremost poets they have produced. In spite of problems of mental health and prosecution for sexual impropriety, he was a very productive writer – indeed, many of his poems were written in psychiatric institutions. Alnæs' first setting of Fröding was of his 'Ingalill', in his *3 Swedish Poems*, Op. 24, followed by six of the eight songs in both Op. 34 and *Four Songs to Texts by Gustaf Fröding and N. M. Folcke*, Op. 35 (1922). Of the five songs Fröding put in the mouth of the crazed King Erik¹⁴ Alnæs chose two with introspective texts, and sticks closely to the mood of both in his songs. In 'En visa til Karin när hon hade dansat' ('A song to Karin, after she had danced') [5] the development in the music is placed together with the beginning of the third stanza when the king discovers the unfortunate effects of his gift. In 'En visa til Karin ur fängelset' ('A song for Karen, from prison') [6] it is particularly the tense dissonances that stand out as very effective.

The opening of 'En vaggvislåt' ('A lullaby'), Op. 41, No. 3 [26], to a text by Oscar Stjerne (1873–1917) offers perhaps the clearest example of Alnæs' declamatory style. The singer is given the instruction *quasi Recitativo* and sings without the piano, which has the sole task of intoning a rocking lullaby phrase.

Audun S. Jonassen graduated as a musicologist from the Department of Music of the University of Oslo. His main research interest is Norwegian music, of which he has prepared a number of critical editions, among them Agathe Backer Grøndal's two works with orchestra, Geirr Tveitt's Second Concerto for Hardanger fiddle and orchestra and several of the works of Catharinus Elling and Pauline Hall.

¹⁴ Erik XIV (1533–77) was king of Sweden from 1560 until he was deposed in 1568; the schizophrenia that made his reign unstable finally descended into insanity in the nine years he spent in prison before he was murdered.

Ann-Beth Solvang was born in Norway and studied at the Rogaland Conservatory of Music in Stavanger and at The State Academy of Operatic Art in Oslo with Anne Nyborg. Her awards include the Shell Prize, Sandnes Sparebanks Music Award and the Ruud Wallenberg Music Award.

After joining the International Opera Studio at the Staatsoper Hamburg in 2006, Ann-Beth was a member of the ensemble of the company from 2008 to 2011, singing such parts as Hänsel (in Humperdinck's *Hänsel und Gretel*), Cherubino (Mozart's *Le Nozze di Figaro*), Diana (Cavalli's *La Calisto*), Diane (Gluck's *Iphigénie en Tauride*), Mercédès (Bizet's *Carmen*), Annina (Verdi's *La Traviata*) and Bersi (Giordano's *Andrea Chenier*). In 2008 she sang Flosshilde in *Das Rheingold* and *Götterdämmerung* and Grimgerde in *Die Walküre* in a new production of Wagner's *Der Ring des Nibelungen* with Simone Young and Claus Guth. Ann-Beth also sang Miss Betty in the new opera *Le Bal* by Oscar Strasnoy at its world premiere in Hamburg in 2010. In June 2011 she gave her role debut as Silla in a new Hamburg production of Pfitzner's *Palestrina*.

Guest engagements have taken her to the Norwegian National Opera Oslo (on tour) and to the Teatr Wielki and Opera Vest in Bergen, singing the part of the Page in a co-production of Strauss' *Salome*. In 2004 she appeared in Haydn's *Il Mondo della Luna* in Oslo with the Baroque orchestra La Cetra. In summer 2010 she made her debut at the Innsbrucker Festwochen der Alten Musik as *Argene* in Pergolesi's *L'Olimpiade* (with Alessandro De Marchi). In February 2011 she sang the same part in concert performances at the Theater an der Wien and in Torino. In the 2011–12 season she enjoyed much success as Flavia in Telemann's *Flavius Bertaridus* at the Innsbrucker Festwochen der Alten Musik as well as at the Staatsoper Hamburg, sang Strasnoy's *Six Songs for the Unquiet Traveller* and Mahler's *Das Lied von der Erde* at the Théâtre du Châtelet in Paris and the Voice of the Mother in Offenbach's *Les Contes d'Hoffmann* at the Theater an der Wien, where she will return for new productions of Puccini's *Suor Angelica* and Berlioz's *Béatrice et Bénédict*. In the same season she made her debut at the Opera House in Oslo with Monteverdi's *Il Ritorno d'Ulisse in Patria*.

Ann-Beth is one of the co-founders of the Norwegian ensemble Fjosopera ('Opera in the Barn'), which interprets the operatic literature in a light-hearted manner. In that setting she

has sung such parts as Cherubino, Hänsel, Sesto in Mozart's *La Clemenza di Tito*, Orlofsky in *Die Fledermaus* by Johann Strauss II, Rosina in Rossini's *Il Barbiere di Siviglia*, the Composer in Richard Strauss' *Ariadne auf Naxos*, Carmen and Dorabella in Mozart's *Così fan tutte*.

The recordings on which Ann-Beth can be heard include *Das Rheingold* (Oehms Classics, 2008), *Die Walküre* (Oehms Classics, 2009), *Götterdämmerung* (Oehms Classics, 2010), Pergolesi's *L'Olimpiade* (Sony Classical, 2010) and Telemann's *Flavius Bertaridus* (Sony Classical, 2012). This is her first recording for Toccata Classics.

Erling R. Eriksen is professor of piano in the Department of Music and Dance at the University of Stavanger; as of 2009 he has been teaching also at the Barratt Due Institute of Music in Oslo. He studied with Einar Steen-Nøkleberg and Hans Leygraf at the Staatliche Hochschule für Musik und Theater in Hannover, and with Alfons Kontarsky at the Hochschule für Musik in Munich. He was awarded his *Meisterklassendiplom* in 1981. After a successful debut in Oslo in 1978, he has given concerts in many European cities, as well as in the USA, Canada, Japan and China.

In 2007 his complete recording of Bach's *Das wohltemperierte Klavier* (released by the University of Stavanger) was acclaimed by the critics. Other CD recordings include songs by Eyvind Alnæs (Simax), Edvard Grieg (Naxos) and Christian Sinding (Naxos), all with the soprano Bodil Arnesen. He recorded music by Alfred Janson, Jon Øivind Ness and Asbjørn Schaathun on the album *1-2-3 Happy Happy Happy!* (Aurora) with the Stavanger New Music Ensemble. In recent years Eriksen has been working in close co-operation with the soprano Elizabeth Norberg-Schulz, also a professor at the University of Stavanger, and with Ann-Beth Solvang.

He has given master-classes in Guangzhou, Nanjing, Paris, Pescara, Rome, Stockholm and Weimar, and in 2000 was awarded the Grieg Prize for services to Edvard Grieg and his music. This is his second CD for Toccata Classics. Of the first, a recital of Alnæs piano music (TOCC 0067) Peter Burwasser wrote in *Fanfare*: 'Eriksen plays it with great panache and affection.'

His website can be found at www.erlingeriksen.info.

EYVIND ALNAES OG HANS SANGER

af Audun S. Jonassen

Eyvind Alnæs ble født 29. april 1872 i Fredrikstad. Familien stammer fra fiskeværet Alnes ikke langt fra Ålesund. Eyvinds far, Johannes, flyttet til Fredrikstad hvor han innehadde stilling som overlærer ved Seiersten Skole og ledet også koret i Fredrikstad kirke. Det var meningen at også Eyvind skulle bli lærer, men driftsen etter å komponere og drive med musikk ble for sterkt, og i 1889, samme år som hans tidligste bevarte komposisjoner er datert til, begynte han å studere ved musikk- og organist skolen i daværende Oslo.¹ Her fikk han undervisning av Westye Waaler i klaverspill, Peter Lindemann i orgel spill og Iver Holter i de musikkteoretiske emner og komposisjon.

Alnæs fikk antakelig første gang oppmerksomhet som komponist i 1891 da en strykekvartett av ham skal ha blitt fremført i Kvartettforeningen i Oslo. Dette verket ble repetert på en offentlig konsert året etter (i revidert form) sammen med de fire sangene (Op. 1), en dobbelfuge (tilsynelatende tapt) og en suite for to klaver. I 1892 holdes en konsert hvor blant annet en dobbeltfuge for to klaver, en strykekvartett og en rekke romanser blir fremført. Musikken ble meget godt mottatt. Alnæs får i samme år Hougens legat og reiser til Leipzig. Han er blitt varmt anbefalt til dette stipendet av komponistene Christian Sinding, Christian Cappelen og Edvard Grieg. Sistnevnte skriver i sin anbefaling:

Hr. Eyvind Alnæs har vist mig nogle af ham komponerede Sange, der viser et saa utgjort Talent og hovedsakelig for en alvorlig Retning i Kunsten, at jeg ikke betænker mig paa at spaa ham en smuk Fremtid, om den størst mulige Udvikling maatte blive hans Talent tildel. Jeg anbefaler ham derfor paa det Varmeste til enhver offentlig Understøttelse, hvormed dette formål kan fremmes.²

¹ Mellom 1624 og 1925 het byen Christiania (stavet Kristiania fra slutten av 1800-tallet) etter Christian IV, den dansk-norske kongen som var hersker da byen ble gjenoppbygget etter en storbrann. For enkelhets skyld er det moderne navnet brukt gjennomgående.

² Brev datert 17. April 1892, Brevsamlingen 544, Nasjonalbiblioteket, Oslo.

I Leipzig får han komposisjonsundervisning av Carl Reinecke (som har stått for utdannelsen til så mange norske komponister) og klaverundervisning av Adolf Ruthardt. Sistnevnte skriver i sin attest:

Da Herr Alnes seine Studien in Clavierspiel noch nicht so weit abgeschlossen hat, um als Clavierspieler diejenige Aufmerksamkeit zu erwecken die ihm als Componist zu Theil wird, wäre es für das spätere materielle Fortkommen des begabten jungen Mannes dringend Wünschenswerth, wenn ihm die Mittel geboten würden, seine Studien hier fortsetzen zu können.³

En symfonisats ble godt mottatt da den ble fremført på hans eksamenskonsert i Leipzig og det kan hende den ble tatt med i hans Symfoni Nr. 1 i c-moll, Op. 7 som fikk sin første gangs fremførelse i Oslo i 1898.⁴ Et sett med variasjoner over et eget tema for orkester, *Variations symphoniques sur un thème original*, Op. 8 ble fullført i 1899, men i det følgende tiåret, 1900–10 komponerte han utelukkende verker i de mindre former som klavermusikk, sanger og korsanger, selv om arbeidet med hans to siste orkesterverk nok ble påbegynt i denne perioden. Dessverre skulle ikke Alnæs' materielle problemer opphøre med det første. Sely om han i 1899 fikk fremført flere av sine verk for orkester ved en konsert i Leipzig var det vanskelig for ham å få gode forlagskontrakter. Han måtte sørge for livets opphold gjennom stillinger som organist, først ved Bragernes Kirke i Drammen. Drammen var ikke et blivende sted for Alnæs og han flyttet i 1907 til Oslo hvor han fikk stilling som organist ved Uranienborg Kirke.⁵

Pengeproblemene skulle plage Alnæs i betydelig grad i årene etter århundreskiftet. I hans brev til Holter i denne perioden, Holter var nå blitt en nær og fortrolig venn (Alnæs oppkalte sin sønn, Iver Holter Alnæs, etter ham), er dette også hovedtemaet. Pengeproblemet ga seg også utslag i så vel kunstnerisk gjerning som i kjærligheten. Alnæs hadde i 1902 forlovet seg med advokatdatteren Milly Thomas fra Drammen, men ble av sin vordende svigerfar ikke sett på som et godt parti datteren, antakelig på grunn av usikkerheten rundt Alnæs' økonomiske stilling. Paret ble allikevel

³ Brevsamlingen 544, Nasjonalbiblioteket, Oslo.

⁴ Denne finnes innspilt sammen med hans Symfoni Nr. 2 på Sterling CDS 1084-2.

⁵ Ifølge *Drammens Tidende* skal det ha vært mens han bodde i Drammen han komponerte sine beste verker. Agathe Backer Grøndahl skal ha sagt om Alnæs at han er altfor flink til å bo i Drammen (Kirsti Wilhelmsen (Grinde), 'Eyvind Alnæs 1872–1932', *Norsk Musikktidskrift*, Nr. 9 1972 s. 6).

gift i 1903. I løpet av denne perioden gikk Alnæs også i sin egen fars fotspor og ble kordirigent, først for Drammens Sangforening. Kor skulle heretter være en viktig del av Alnæs profesjonelle virksomhet, både som komponist og, frem til 1931 (kun et år før hans død), dirigent. Han var også mye søkt som akkompagnatør, særlig av sangerinnen Cally Monrad (1879–1950) som spilte en viktig rolle i å gjøre sangene hans kjent.

Alnæs' eneste pianokonsert (Op. 27),⁶ ble fullført i 1913 (selv om den nok ble påbegynt mye tidligere), og hans 2. Symfoni ble fullført i 1923 og første gang fremført den 7. Januar året etter.

At Alnæs' verkkatalog er såpass liten som den er (han kom aldri lenger enn opus 45), skyldes nok i første rekke hans mange stillinger som kantor og dirigent samt hans mange verv i norsk musikkliv. I 1921–23 var han formann i Norsk Komponistforening, 1922–26 medlem av koralbokkomiteen (han stod selv for de fleste harmoniseringene) og i 1931 var han formann i TONO. Hans tidlige bortgang på juleaften 1932 ble gjenstand for mye oppmerksomhet i pressen, som hyllet ham som en av våre største komponister av sanger og romanser.

Av Alnæs' musikk er det først og fremst sangene som er skattet høyt. De ble meget avholdt i hans samtid og han ble ansett som en av våre fremste komponister på dette området. Det er særlig sangenes lyriske kvaliteter som fremheves, selv om dette gjelder nesten all hans musikk. Musikken inneholder ingen særpreget individuell stemme og han tok ikke tak i de modernistiske strømningene i samtidens musikkliv. Han skrev utelukkende musikk i senromantisk tysk tradisjon, og lyriske melodier og funksjonsharmonikk var viktigere enn originalitet. Dette har medført at hans musikk, med unntak av hans beste romanser, sakte men sikkert har gått i glemmeboken.

Alnæs karriere som sangkomponist strakk seg over hele hans liv. Han komponerte totalt 87 sanger fordelt på 23 opus (av den lille håndfull verker han fikk trykket uten opus var det kun én sang). Det første som nok slår en når man lager en oversikt over den samlede produksjonen er at det kun med unntak av op. 6 til tekster av Heine og «fortysket» Burns (som også kan bortforklares som et resultat av studieoppholdet i Leipzig), er det kun nordiske diktere som er representert og 18 av disse 20 diktere var virksomme i Alnæs levetid.

Alnæs opus med sanger består normalt av tre eller fire sanger, men det nærmeste vi kommer en syklus er de to første sangene i *Fire sanger til tekster av Gustaf Fröding og N. M. Folcke*, op. 35, hvor begge tekstene er hentet fra Frödings *Ur Kung Eriks visor* (en avdeling på fire dikt fra hans

⁶ Denne er også innspilt, sammen med Christian Sinding Pianokonsert i Dess-dur, Op. 6 i Vol. 42 av Hyperions serie «The Romantic Piano Concerto» på CDA 67555

mest kjente diktsamling *Stänk och flikar* fra 1896 og en *Kung Eriks sista visa* fra 1897). At han aldri formet en sangsyklus er interessant også sett i sammenheng med hans øvrige produksjon. Av sykliske verker finnes kun tre, og kun innenfor orkesterverkene hans. At årsakene er beslektet er allikevel lite trolig. Mer sannsynlig til mangelen av sykluser er nok Alnæs forhold til de dikt han satte musikk til. I et intervju publisert samme året som han døde utdyper han denne prosessen:

Rett som det er, sender også folk meg tekster med anmodning om å sette musikk til det og det. Men jeg tror det er med musikk som med en fillebikkje jeg hadde engang: den likte helst å finne maten sin selv fremfor å ta det som jeg satte frem for den. Slik er det også med mig. Jeg vil også helst finne diktene selv. Jeg kjøper gjerne en eller annen samling som jeg leser igjennom og da hender det ofte at et dikt griper mig så jeg plutselig utbryter: pinnedø, her kan du gjøre noe. Men jeg dissekerer det ikke slik som så mange hypermoderne komponister gjør, setter ikke hvert ord på nåler – jeg forsøker tvert om å sette mig inn i den stemning forfatteren har vært grepet av da han skrev diktet, forsøker å arbeide mig inn i hans sinnstilstand.⁷

Selv om en syklus aldri ble til er svært mange av Alnæs sanger beslektede i tema. Kjærlighet, natur, fortapelse (gjerne av uskyld) og død er gjennomgående temaer, men han velger tekster som er mer filosofiske av natur enn rent beskrivende. Han setter gjerne også humoristiske tekster sammen med mer alvorlige, eksplisitt uttrykt av ham selv i hans *Fire Sanger*, op. 41, som i manuskript har tittelen «En skämtsamt og tre allvarliga visor til tekster av Nils-Magnus Folcke og Oscar Stjerne».

Alnæs sanger er generelt teknisk vanskelige både for sanger og pianist. Han var en av Norges beste akkompagnatorer i sin tid og en dyktig pianist, noe som nok påvirket ham til å kreve litt ekstra. Harmonisk er det egentlig lite utvikling å spore gjennom opusene, frem til han når sin «impresjonistiske» periode med verkene publisert på begynnelsen av 1920-årene, som kommer klart frem i noen av sangene fra opp. 29 og 30, samt klaverstykken op. 32. Dette kommer ganske enkelt av at han skriver ganske avansert harmonikk allerede fra sitt første opus. Det er ikke å undres over Griegs begeistring.

5 Sanger til tekster av Robert Burns og Heinrich Heine, op. 6 (publ. 1896)

Slik sett er op. 6 [9]–[13] ett skritt tilbake i harmonisk forstand. Dette opuset er som nevnt over

⁷ *Haloo – Hallo*, nr. 17, 1932, sitert etter Kirsti Wilhelmsen (Grinde), *Eyvind Alnæs som Romanekomponist* upublisert hovedoppgave, Universitetet i Oslo, 1968, s. 53.

utypisk i Alnæs produksjon men ikke bare på grunn av tyskspråklige tekster. Det schumannske akkompagnement er her allestedsnærverende og man finner svært få av elementer som vi etter hvert skal kjennen igjen som Alnæske fingeravtrykk. Sangene er fint formet og han fanger stemningen i diktene godt. Men dette er ikke den Alnæs som etter hvert skulle bli en av Norges mest populære sangkomponister og opuset ble antagelig heller ikke fremført i Norge under hans levetid.

Sanger til tekster av Nils Collett Vogt, opp. 23 og 29

Alnæs satte musikk til hele 16 av Vogts dikt. Vogt var en produktiv forfatter som også skrev romaner og skuespill, men det er lyrikken han i dag er mest kjent for. Han får gjerne det problematiske stempelet «nyromantiker». Alnæs satte først musikk til to av hans tekster i *Fire sanger*, op. 14 (1903), deretter én tekst i *Tre sanger*, op. 17 (1904) og tre av *Fire sanger*, op. 19. Deretter følger et helt opus dedikert Vogts lyrikk, *Tre sange for en Mellemstemme til tekster av N. C. Vogt*, Op. 23 (publ. 1908). Dette opuset inneholder tre sanger, men har ikke vært mye fremført. Nr. 2, «Alt var dig» [25] er hentet fra Vogts gjennombrudd som lyriker; samlingen *Fra Vaar til Høst* (1894) og hadde allerede blitt tonesatt av både Christian Sinding (Op. 36, 1897) og Sigurd Lie. I op. 28 (1916) finner vi to sanger til tekst av Vogt, blant annet den meget populære «Februarmorgen ved Golfsen» (nr. 3). *3 Digte av Nils Collett Vogt*, Op. 29 (1920) er, som tittelen antyder, igjen i sin helhet viet Vogt. I nr. 1, «Sne» [7], merker vi tydelig en viss impresjonistisk påvirkning. Tonearten er c-frygisk, som i «Mold fra op. 22 (se nedenfor), og grunntonen fungerer som orgelpunkt hele sangen igjennom. Nr. 2, «Ruten» [8], er også mørk (ess-moll) og vi kan vagt skimte noen snev av norske folkemusikkintonasjoner. Alnæs skrev etter dette kun to sanger til tekster av Vogt blant *Fire sange*, op. 42 (ukjent årstall) og *Tre sanger*, op. 45 (første gang fremført 1931).

Seks sanger til tekster av Anders Hovden og A. O. Vinje, op. 22

Vinje kommer som nummer to på listen over Alnæs' hyppigste benyttede tekstforfattere med ni sanger. Den første finnes allerede i *Fire sanger*, op. 1 (1892) og deretter tre i *Fire sanger*, op. 12 (1902/03) og en i *Tre sanger*, op. 17 før hele fire sanger blir tonesatt i *Seks sanger til tekster av Anders Hovden og A. O. Vinje*, op. 22 (1907). Vinje var en av de første som aktivt tok i bruk landsmålet skapt av Ivar Aasen. Griegs Vinjesanger er verdenskjente og som forfatter kan hans betydning for nynorskken knapt overvurderes. Hans mest kjente dikt er kanskje «Den dag kjem aldri» som svært mange norske komponister har tonesatt (inkludert Alnæs; op. 12, nr. 3), men, og ikke helt uten

ironisk brodd, er den som sang blitt mest populær til folkemelodien «Aa ola, ola min eigen onge» som Alnæs arrangerte for klaver i op. 39.⁸ Alnæs var åpenbart glad i nynorsk. Op. 22 er tredje gang han vier en hel samling til nynorske diktere (de andre er op. 12 og i *Sol och andra sånger*, op. 15). Av de fire tekstene av Vinje Alnæs valgte til op. 22 kan man si at de tre første, «Den diktar aldri djupt» [20], «Atterglöyma» [21] og «Du naar maalet» [22] er av filosofisk karakter. Særlig den andre er interessant for her har Alnæs kuttet hele 11 av 15 strofer, noe som fjerner en del av meningen i Vinjes dikt (kuttene er selvsagt kunstnerisk velbegrunnede da hele diktet ville blitt en alt for lang sang). «So skal gjenta hava det» [24] er en av Alnæs mest visepregede sanger og teksten kan kanskje tematisk sees som et tilsvare til «Atterglöyma».

Op. 22 åpnes og lukkes med to dikt av Anders Hovden, en dikterprest fra Sunnmøre (Nordvestlandet). Naturen og kristendommen som kommer til uttrykk i disse tekstene stod sterkt i Hovdens diktergjerning, men eksemplene her er mørke. I «Tungalda» [19] (havbølge, dønning, havbåre) er det storstormen som brygger opp. «Mold» [25], hvis tittel henspiller på kirkegårdssjorden vi alle skal hvile i, er satt i c-frygisk med et kirkeklokkeetterlignende ostinat på første og annentrinnstrekkene som går gjennom hele sangen.

3 Sanger til tekster av Viggo Stuckenberg, Op. 26

Kjærlighetslyrikken til den danske dikteren Stuckenberg må sees i sammenheng med hans eget kjærlighetsliv som var meget dramatisk. Hans første kone forlot ham og de to sønnene etter langvarige ekteskapsproblemer, før en gartner og flyttet til New Zealand, hvorpå Stuckenberg i etterspillet giftet seg med den samme gartnerens ekskone... I tekstene Alnæs har valgt til hans 3 Sanger til tekster av Viggo Stuckenberg, Op. 26 (1913), som alle omhandler kjærlighet, er det de dyptere sider ved kjærlighetsforhold som beskrives, ikke svermeriet eller forelskelsen. «Lykken mellom to mennesker» [14] er en av Alnæs mest kjente sanger. Den er komponert i variert strofisk form, hvor første tekstlinje i hver strofe har samme melodilinje (dog med ulik harmonisk underlag) og fortsetter fritt til avslutningslinjenes arpeggiofigurer i klaveret. «Nu brister i alle de kløfter» [15] er også en av de mest populære Alnæs sangene. Den er skrevet i forholdsvis fri form. «En morgen var din grav» [16] har som «Mold» fra op. 22 også et distinkt frygisk trekk og deler også grav-symbolet med denne. Alnæs forlater imidlertid det modale raskt og avslutningen er lysere; med picardisk ters.

⁸ Se Toccata Classics TOCC 0067.

Sanger til tekster av Herman Wildenvey

Det er interessant at Alnæs i fire av de seks diktene av Wildenvey han tonesatte har valgt alvorlige og nedstemte tekster av en dikter som jo er best kjent for sine humoristiske tekster. Wildenvey levde et fargerikt og til tider dramatisk liv. Faren hans giftet seg med tanten hans (Hermans mors yngre søster altså), noe som nok ga en spesiell oppvekst. I 1903, på vei til Amerika, overlevde han et skipsforlis utenfor Skottland hvor 629 mennesker omkom. Han var en meget produktiv dikter hvorav svært mange er selvstendige leilighetsdikt. Han kan fremdeles regnes som meget populær og har blitt tonesatt av en rekke komponister både innen kunst – og populärmusikken.

Alnæs to første komposisjoner til Wildenvey tekster, en alvorlig og en humoristisk, ble innlemt i op. 28, sammen med tekster av Vogt. Op. 30 (1920) åpner med «Højtid» [17]. Her benytter han seg, som i «Mold», av kirketonearter og klokkeklangimitasjoner, men han varierer virkemidlene i langt større grad. Vi finner en ganske klar parallel til klokkescenen fra prologen i Musorgskisj *Boris Godunov* ved den nest siste linjen «som længselen brænder, naar klokker ringer», hvor klokrene klinger i tritonusavstand. Tonearten er også interessant i dette tilfellet. De faste fortegn er gitt som fiss-dur, men septimen er konsekvent senket, noe som i utgangspunktet gir oss ett miksolydisk preg. Ambivalensen gis derimot da vokallinjen gjennom hele sangen sentrerer eller streber mot ciss. Denne ambivalensen peker i klar impresjonistisk retning. «Eventyr til Ellen» [18] som avslutter samlingen er et av Wildenveys mest kjente og populære dikt (han leste det selv inn på plate flere ganger). Alnæs har formet sangen i et nesten rapsodisk preg, hvor musikken følger teksten med ordmalende effekter. Harmonisk er det også i denne sangen mange impresjonistiske trekk, som kvintparallelfførte noneakkorder i åpningslinjen, og den meget virkningsfulle tritonusflytning på ordet «kiste» i siste linje av første strofe (et harmonisk grep som blir brukt flere ganger i sangen).

Sanger til tekster av Nils-Magnus Folcke

Svensk lyrikk skulle plutselig bli en svært viktig inspirasjonskilde for Alnæs; av 19 tekster til svensk tekst er 16 av de samlet blant 7 opus publisert i 1922 og 1923. De tre øvrige er samlet i *Tre svenska digte*, op. 24 (1909). Folcke har ikke satt noe særlig spor etter seg i svensk litteraturhistorie (og står da i sterkt kontrast til Fröding). I *Illustrerad svensk litteraturhistoria* fra 1949 karakteriseres han som en «virtuosvässig besungare av studentflammar, alla slag, våren, mänskenet och ungdomsvärmeriet» og som en av de «vajande flickkjolarnas

sångare».⁹ I senere oversiktsverker overses han glatt. Alnæs tonesatte totalt syv tekster av denne svenske forfatteren. De fire sangene til Folcketekster i op. 34 (1922) er av ganske ulik karakter. I de to første, «Et vackert gammalt mönster» [1] og «Forryckt amour» [2], gjenbruker han en akkompagnementsteknikk han benyttet i «Jorum» fra sitt første sett med svenske sanger hvor melodilinjendobles i klaveret, men med annenhver tone i annenhver hånd. «Visan om Maj» [3] tar oss med ut i det pastorale (selv om det nok er fele- og ikke fløytespill Alnæs imiterer). Den siste sangen i dette opuset gir oss et godt eksempel på ett viktig trekk ved Alnæs stil, nemlig den ofte deklamatoriske vokallinen. Sangen preges også av de stadige taktskiftene (ett ikke så vanlig trekk). Den tredje sangen fra Fire sanger, op. 41 (den siste samlingen med svenske sanger), «En vår – En dikt» [27], er en humoristisk og lett sang i valssetakt.

Sanger til tekster av Gustaf Fröding og Oscar Stjerne, opp. 35 og 41

Om Folcke har blitt glemt av svenskene, er det motsatt med Fröding som regnes som en av de fremste lyrikere de har fostret. Psykiske problemer og tiltale for usømmelighet i litteraturen til tross, han var en meget produktiv lyriker (mange av diktene hans ble skrevet på psykiatriske anstalter). Fröding ble tonesatt allerede i op. 24 med *Ingalill*, og seks av åtte sanger i op. 34 og 35 (begge fra 1922). Av Frödings fem sanger lagt i munnen på den gale Kung Erik har Alnæs valgt de to med selvransakende tekst (Ture Rangström har tonesatt hele syklusen i sin *Ur Kung Eriks visor*). Alnæs følger teksten tett i stemning i begge sangene. I «En visa till Karin när hon hade dansat» [5] er overgangen i musikken plassert sammen med begynnelsen av tredje strofe når kongen oppdager sin gaves uhedlige virkning. I «En visa til Karin ur fängelset» [6] er det særlig de tette dissoansene i akkompagnementet som står frem som meget effektfulle.

I åpningen av «En vaggvislåt» op. 41, nr 3 [26], med tekst av Oscar Stjerne (1873–1917), får vi det kanskje mest rendyrkede eksempelet på Alnæs deklamatoriske stil. Her gis sangeren anvisningen *quasi Recitativo* og synger uten klaveret, hvis oppgave det kun er å intonere en vuggevisefrase.

Audun Sannes Jonassen har en mastergrad i musikkvitenskap fra Universitetet i Oslo. Hans hovedinteressefelt er norsk musikk med hovedvekt på musikkedisjon. Blant hans arbeider kan nevnes kritisk-vitenskapelige utgaver av Agathe Backer Grøndahls to verker med orkester, Geirr Tveitts 2. Konsert for Hardingfele og Orkester samt flere verker av Catharinus Elling og Pauline Hall.

⁹ Illustrerad svensk litteraturhistoria, Bokförlaget Natur och Kultur, Stockholm, 1949, s. 466–67 og 478.

Mezzosopran Ann-Beth Solvang er fra Jæren og studerte ved Høgskolen i Stavanger, avd for kunstfag og ved Statens Operahøgskole i Oslo med professor Anne Nyborg. Hun har blant annet mottatt Shell-prisen, Sandnes Sparebanks Musikkpris og Ruud Wallenberg Stipendet. I 2005 fikk hun 2. pris i den nasjonale «Dronning Sonjas Musikkonkurranse».

Etter å ha vært medlem av det Internasjonale Operastudioet ved Statsoperaen i Hamburg 2006–8, ble Ann-Beth Solvang ansatt som solist her sesongen 2008–11 og har sunget roller som Hänsel (*Hänsel und Gretel*), Cherubino (*Le Nozze di Figaro*), Diana (*La Calisto*), Diane (*Iphigenie en Tauride*), Mercedes (*Carmen*), Annina (*La Traviata*), Silla (*Palestrina*) og Bersi (*Andrea Chenier*). I 2008 sang hun Flosshilde i *Rheingold* og *Götterdämmerung* og Grimgerde i *Die Walküre* i den nye produksjonen av *Der Ring des Nibelungen* med Simone Young og Claus Guth. Ann-Beth urfremførte også rollen som Miss Betty i den nye operaen *Le Bal* av Oscar Strasnoy i Hamburg 2010.

Ann-Beth er fra sesongen 2011–12 frilanser. Hun har gjestet «Innsbrucker Festwochen der Alten Musik» i roller som Flavia i Telemann's *Flavius Bertaridus* og Argene i Pergolesis *L'Olimpiade* med dirigent Alessandro De Marchi. I 2012 debuterte Ann-Beth ved den Norske Opera i Monteverdis *Il ritorno d'Ulisse in Patria*, Théâtre du Châtelet i Paris med *Le Bal* og Mahlers *Das Lied von der Erde* og ved Theater an der Wien i Puccinis *Il Tritico*, Offenbachs *Les Contes d'Hoffmann* og *Béatrice et Bénédict* av Berlioz. I 2013 debuterer hun ved Opera National de Paris i *Die Walküre* under ledelse av Phillippe Jordan.

Ann-Beth er en av tre co-grunnleggerne av den suksessfulle «Fjosopera», som tolket opera-litteratur på en humoristisk og underholdende måte.

Følgende innspillinger med Ann-Beth er tilgjengelig: *Das Rheingold* (Oehms Classics, 2008), *Die Walküre* (Oehms Classics, 2009), *Götterdämmerung* (Oehms Classics, 2011), Pergolesis *L'Olimpiade* (Sony Classical, 2011) og Telemanns *Flavius Bertaridus* (Sony Classical, 2012).

Erling R. Eriksen er professor ved Institutt for Musikk og Dans, Universitetet i Stavanger og ved Barratt Due Musikkinstitutt i Oslo. Han studerte med Einar Steen-Nøkleberg og Hans Leygraf ved Hochschule für Musik und Theater i Hannover, og med Alfons Kontarsky ved Hochschule für Musik München. Her tok han sitt Meisterklassendiplom i 1981. Etter en kritikerrost debut i Oslo i 1978, har han konsertert i en rekke europeiske byer, samt i USA, Canada, Japan og Kina.

I 2007 kom hans komplette innspilling av Johann Sebastian Bach: *Das Wohltemperierte Klavier* (UiS), en utgivelse som fikk strålende kritikker. Av andre CD-innspillinger kan nevnes sanger av Eyvind Alnæs (Simax), Edvard Grieg (Naxos) og Christian Sinding (Naxos) med sopranen Bodil Arnesen, og 1-2-3 *Happy Happy Happy!* med verker av Alfred Janson, Jon Øivind Ness og Asbjørn Schaatun med Stavanger Samtidsensemble (Aurora).

De siste årene har Eriksen samarbeidet nært med sin professorkollega i Stavanger, sopranen Elizabeth Norberg-Schulz og med mezzosopranen Ann-Beth Solvang.

Han har gitt masterclassundervisning i Roma, Pescara, Weimar, Nanjing, Guangzhou, Paris og Stockholm. I 2000 ble han tildelt Griegprisen.

Dette er hans andre CD for Toccata Classics. Etter den første utgivelsen, Eyvind Alnæs Piano Music (TOCC 0067), skrev Peter Burwasser i *Fanfare*: «Eriksen plays it with great panache and affection».

Hans website finnes på www.erlingeriksen.info.

Texts and Translations¹

Fire sanger til tekster av Nils-Magnus Folcke, Op. 34

[1] No. 1, 'Ett vackert gammalt mönster'

I en liten, liten stad, i et lite, lite hus,
i en kammaré, låg och trång och liten,
vid ett litet, litet fönster
jag ser en liten kvinna, som är finväxt och ljus,
vid en vävstol, som är gammal och sliten,
med ett vackert gammalt mönster.

Och ute är det solsken, som snart skall skymmas bort,
och i gårdstäppans björkar gulna bladen
emot vit och solig näver.

Ty sommarn är en fjärilslek, och livet är så kort.
Men vid vävstoln i den grå lilla staden
sitter kvinnan än och väver.

Och skytteln går, och tråden är vävens vackra sång
om et tyt litet flickebarn, som väver
vid et litet, litet fönster,
i en liten, liten stad i et kammaré så trång.
Och därute är det sol på vit näver
som et vackert gammalt mönster.

[2] No. 2, 'Förryckt amour'

Nu sover herrgårdens flygellängor
i nät av vildvin och kaprifol.
Vem går med vrighthöga gullskinnskängor

¹ The English translations prepared for this booklet do not aim to reflect the poetic qualities of the originals, as will soon be evident; they attempt solely to reflect the meaning. By the same token, some of the originals hardly make more sense than the translations.

Four Songs to Texts by Nils-Magnus Folcke, Op. 34

[1] No. 1, 'An old and pretty pattern'

In a small, small town, in a small, small house,
in a chamber, low and narrow and small,
by a small, small window,
I can see a small woman, who is slender and fair
by a weaving chair, which is old and worn,
with an old and pretty pattern.

And outside there is sunshine, which is soon to leave,
And in the yard the birches' yellow leaves
against white and sunny bark.

The summer is like the play of the butterfly, and life
it is so short,
But at the weaving chair in the grey small town
the woman sits and weaves.

And the shuttle goes on, and the thread is the
weaving's beautiful song
about a silent little girl, who weaves
by a small, small window,
in a small, small town in a chamber so narrow.
And outside there is sunshine on white bark
like an old and pretty pattern.

[2] No. 2, 'Crazed Love'

Now the guest wing of the mansion sleeps
in a web of woodbine and honeysuckle.
Who walks there with ankle-high, gold-shinned boots

och korkskruvslockar och silkeskjol?

Den gamla, blida grevinnans farmor
går, nittonårig och blyg och blond
ned utför gårdstrappans vita marmor
bland roskvarter och bland valmostånd.

Kring nakna skuldror ett radband slingrar,
som nyss av tränadens tårar vätts.

Lätt lyftes kjolen av fina fingrar
och blottar gäckamt en bländvit spets.

Hon trippar bort över gömda gångar
med näpna anklar och skygga steg.
Det är som gick hon där flädern ångar,
en sällan trampad, men välkänd väg.

Hon bryter sängarnas kyska liljor
Och fäster fängelet i barnmens krås.
Det går på gästflygelns nötta tiljor!
Det knäpper tyxt i ett slitet läs!

I en av kamrarna tändes ljuset
där sorglös vandrande djäkne bor.
Nu drömmer stilla det gamla huset
om romantikk och forryckt amour.

[3] No. 3, 'Visan om Maj'

Där sitter en ung och leende Pan
i odon och ljung vid kolbottnens plan.
Med bockbenet böjt mot kolkojans mur
Han fingrar sin flöjt i drillande dur
och spelar sin visa om Maj.

and corkscrew locks and a silken dress?

The old, sweet countess's grandmother,
walks nineteen-year-old and shy and blond
down the white marble of the yard stairs
among rosebushes and poppies.

Round her shoulders a rosary is slung,
that was wetted just now by yearnings tears.
Lightly the dress is lifted by gentle fingers
and shows elusively a dazzling white lace.

She trots across hidden paths
With sweet ankles and shy steps.
It is like she walks where the elderberry grows
on an rarely trampled but well-known road.

She breaks the beds of the chaste lilies
And fastens her catch on the ruffles of her bosom.
Something walks on the worn floorboards of the guest wing!
And a quiet snap is heard from a timeworn lock!

In one of the chambers the light is lit
where the carefree travelling deacon lives.
Now the old house softly dreams
of romantics and crazed love.

[3] No. 3, 'The Song about May'

There sits a young and smiling Pan
Among berries and heather by the bottom of the
charcoal pit.
With his goat leg bent on the cabin's brick wall
He fiddles his flute in tootling major
And plays his song about May.

Där knäckes en kvist i granarnas lä.
Där sträckas en vrist, där böjas et knä,
där böljar en kropp med solstrimmad hud.
Då håller han upp, den flöjtande gud,
och tittar på vårflickan Maj.

Där sitter en glad och grinande Pan.
Där skymtar en vad mot kollbotnens plan.
Men jakten gårlös kring savande trän.
Nu sitter en tös på skogsgudens knän.
Och Pan leker visan om Maj.

4 No. 4, 'En gammal ung visa'

Tunn ringlar röken från smal cigarett
Lätt leker din hand med det tyrrl, som jag brett
kring dina blottade skuldror, som nätt
skylas av tyllflorets fransar.

Hit har från balsalens stoj jag dig lett,
Tätt pressas din mun, som jag har skämtat och lett
mot mina läppar, som bjudit ochbett
tyst under narrmaskens pansar.

Här vid din barm, som med tårar jag vätt,
Rätt äger jag äntligen att vila. Ett hett
Blod är den gåva, min herre har gett
narren, som gråter och dansar.

Fra *Fire sanger til tekster av Gustav Fröding og N. M. Folcke*, Op. 35

5 No. 1, 'En visa till Karin när hon hade dansat'

Af ädla blomster vill jag linda
en slinga kring min käres hår,

There a branch is broken in the shelters of the spruces.
There an ankle is stretched, a knee is bent,
There a body waves with sun-striped skin.
Then he stops, the flute-playing god,
and looks at the spring girl May.

There sits a happy and grinning Pan.
There a ford is glimpsed against the bottom of the coal pit.
But the hunt is pursued among sleeping trees.
Now a girl sits on the forest god's knees.
And Pan plays the song about May.

4 No. 4, 'An Old Young Song'

Thin wrings the smoke from a thin cigarette
Softly your hand plays with the veil which I folded
on your naked shoulders, which neatly
are hidden by the fringes of the veil.

From the noise of the ballroom I have searched for you hereto,
Tightly pressed is your mouth, which I teased,
against my lips, which have asked and beseeched
silently from beneath the armour of the fool's mask.

Here by your bosom, which I have moistened with tears,
I have the right to rest. A heated
Blood is the gift, my master has granted
The fool, who cries and dances.

From *Four Songs to Texts by Gustav Fröding and N. M. Folcke*, Op. 35

5 No. 1, 'A Song for Karin, after She Had Danced'

Of noble blossoms will I wind thee
A wreath to crown thy beauteous hair

af käre minnen vill jag binda
en krans åt dig för ålderns år.

Med mina händer vill jag vira
den kringom den jag hafver kär,
ditt gråa hår skall kransen sira
ännu, när jag ej mera är.

Si däjelig och ung i dansen
min käre är, men icke glad.
Så är en tagg i denna kranse
och gift i dessa blommors blad.

Jag ser en droppe blod, som stänker
af kranse kring min käras hår,
så är et kval i alt jag skänker,
min skänk gör ondt, min krans ger sår.

6 No. 2, 'En visa till Karin ur fängelsen'
Mät mig ej med mått,
men våt mig med tårar,
en därē är jag vorden,
en därē ibland därar.

Skön var min krona
och härligt var mitt rike,
jag hafver varit konung
och kejsarens like.

I spillror är mitt rike,
i stycken är min krona,
i fängelsen mörker
mitt brott vill jag sona.

And of my love too will I bind thee
A garland thou for aye shalt wear.

With my two hands myself will twine it
About the head so dear to me,
To crown thy gray hair and enshrine it
In days when I no more shall be.

As in the dance my love was gliding,
How fair! How young! But never gay –
So in this wreath a thorn is hiding,
And poison taints the flowers alway.

I see a drop of blood now quiver
And o'er my darling's forehead flow,
Alas, there's pain in all I give her;
My gift brings ill, my wreath brings woe.

6 No. 2, 'A Song to Karen, from Prison'
Wet me with tears, oh, judge not by rules –
Fool that I am, a fool among fools.

Fair was my crown, and my kingdom was great,
I was a king – yea, an emperor's mate.

Splintered my kingdom and shattered my crown,
In this dark cell for my sins I atone.

Jag tjänades troget
af vänner och fränder
se frändernas blod
förmörkar mina händer.

Troget gick i striden
mitt folk för min ära,
i nöd fick det trohetens
skördar uppskära.

Döttrar af mitt folk
gingo fagra på torgen,
jag förde dem upp till
at skändas i borgen.

Sist grep jag efter dig
för att finna siste trösten,
våren skulle sköflas
att skänka lif åt hösten.

Tidt öfver mig har
du bittra tårar gjutit,
mätt mig ej med mått,
förlat hva jag brutit.

I'd loyal subjects and kinsmen and friends,
Blood of my kinsfolk now darkens my hands.

Faithful my men went to war with my foes,
Faithful drew sword when the battle-tide rose.

Fair to the market the peasant girls came,
Up to my castle I dragged them to shame.

Last I found you, when misfortune was rife;
Spring was despoiled to give autumn new life.

Oft have you poured bitter tears on my breast;
Judge me not, judge me not – cover the rest!

Fra 3 Digte av Nils Collett Vogt, Op. 29

[7] No. 1, 'Sne'

Nu falder den første sneen.
Manden med leen
staar fjern og stiv...
hvert fnug et liv!
Og de blinker

From 3 Poems by Nils Collett Vogt, Op. 29

[7] No. 1, 'Now the first snow is falling'

Now the first snow is falling
The man with the scythe
stands distant and stiff...
every flake a life!
And they blink

og lægger sig stille der,
hvor de andre er.

Og de blinker i mørke og lægger sig ned,
som hvert enkelt ved sit sted.

Nu falder den første sneen.

Manden med leen staar taus og ser.
Ingen blomster flere! Himlen er lav,
og hvert snefnugsspor følger hans blikk,
altnem mørket gror: fra vugge til grav!

Fra himmel til jord. Det sner.
I svævende flugt: I ro eller hast.
Dødens blik er stort og fast!
Fra vugge til grav!
Fra himmel i hav!

and lay quietly down there,
where the others are.

And they blink in the dark and lie down,
like the others at their place.
Now the first snow is falling.

The man with the scythe stands silent and watches.
No more flowers. The sky is low,
and every trace of the flakes his gaze follows,
as the darkness grows: from cradle to grave!

From heaven to earth. It snows.
In floating flight: at ease or in haste.
Death's gaze is great and steadfast!
From cradle to grave!
From heaven in the sea!

8 No. 2, 'Ruten'

Jeg gaar her mot kveld og nynner det hen:
Vi kommer aldrig igjen!
Se hist dirrer en gylden rute!
Snart slukkes vel også den.

Tag mig i haanden, min lille ven!
Vi kommer aldrig igjen!
Se, hist dirrer en gylden rute!
I drømmen jeg spør: lever jeg end?
Mitt hjerte, reis dig og brænd!

8 No. 2, 'The Window Pane'

I walk here at night and hum:
We will never return!
Look, here quivers a golden window pane!
Soon it too will be closed.

Take my hand, my little friend!
We will never return!
Look, here quivers a golden window pane!
In my dream I ask: am I still alive?
My heart, rise and burn!

*Fem sanger til tekster av Robert Burns
og Heinrich Heine, Op. 6*

[9] No. 1, 'Winterklage'

(Robert Burns; oversetning L. G. Silbergleit)

Der Winterwest nicht ruhen lässt
von Hagel, Schnee und Regen,
drauf jagt ein Nord uns fort und fort
ein blendend Eis entgegen.

Getrübt und wild der Geissbach schwillt
und braust vom Bergeshang.
Was kriecht und fliegt verborgen liegt
die trüben Trage lang.

Den Hagelschlag, den Wintertag,
all' ohne Sonnenschein,
ich hab' fürwahr ihn lieber gar
als allen Prunk des Mai'n.

Im Sturmgebraus da hör' ich draus
die eig'ne Klage wehn.
Im Stamm entlaubt hab' ich geglaubt
mein eigen Loos zu sehn.

O Herr der Welt, da dir's gefällt,
dass ich so leiden soll'
ich glaub' daran, 's ist wohlgethan,
weil du es so gewollt.

*Five Songs to Texts by Robert Burns²
and Heinrich Heine, Op. 6*

[9] No. 1, 'Winter Dirge'

The wintry west gives no respite
from hail, snow and rain,
And a north wind keeps blowing
blinding ice towards us.

Troubled and wild the stream rises
and roars from the mountain precipice.
Everything that creeps and flies lies hidden
throughout the cloudy days.

The hailstorm, the winter day,
everything without sunshine,
I truly prefer it
to all the splendour of May.

Outside the noise of the storm
moans away.
In the tree stripped of leaves
I think I have seen my own fate.

Oh, Lord of the World, since it pleases you
that I should suffer so,
I believe it is well done
because you wanted it this way.

² The translations here are of the German adaptations by L. G. Silbergleit published in *Robert Burns' Lieder und Balladen für deutsche Leser* in Leipzig in 1869.

Drum mein Gebet nur darum fleht,
will Alles gern ertragen.
Raubt das Geschick mir Freud' und Glück,
Herr, hilf mir zu entsagen.

[10] No. 2, 'An eine Nachtigall'
(Burns; oversetting L. G. Silbergleit)

O singe weiter deinen Sang.
Ich säh' dich Vöglein gern noch lang
auf jenem schwanken Zweige.

O jenen Schlag nur noch einmal,
o lehre den mich, Nachtigall,
damit der Holden ich gefall',
ihr Sinn sich zu mir neige.

Sag', war dein Liebchen lieblos auch?
Wär ihre Flamme etiel Rauch,
entlocket doch solch süßen Hauch
nur tiefer Liebe Schmerz.

Du sprichst von Tagen freudeleer,
verzweiflungsvoll und kummerschwer.
Erbarmen, Vöglein sing' nicht mehr,
sonst bricht mein armes Herz.

[11] No. 3, 'Ein Jüngling liebt ein Mädchen'
(Heinrich Heine)

Ein Jüngling liebt ein Mädchen,
die hat einen Andern erwählt;
der Andre liebt eine Andre,
und hat sich mit dieser vermählt.

Therefore I pray only for that,
I'll suffer everything gladly.
Let skill rob me of joy and happiness,
Lord, help me to renounce.

[10] No. 2, 'To a Nightingale'

Oh, keep singing your song
I'd be happy to look on you, little bird, for a good time yet
on that wobbling twig.

Teach me about that blow just one more time,
Nightingale,
so that I may please the comely one
and she turns her thoughts towards me,

Tell me, did your darling not return your love either?
Was her flame vain smoke,
and does only the pain of deep love
release such sweet breath?

You speak of days without joy,
full of despair and heavy with care.
Pity, little bird, sing no longer,
or my poor heart will break.

[11] No. 3, 'A Young Man Loves a Maiden'

A young man loves a maiden
Who has chosen another man;
He loves yet another girl
And he has married her.

Das Mädchen heiratet aus Ärger
den ersten, besten Mann,
der ihr in den Weg gelaufen;
der Jüngling ist übel dran.

Es ist eine alte Geschichte,
doch bleibt sie immer neu;
und wem sie just passiertet,
dem bricht das Herz entzwei.

[12] No. 4, 'Was will die einsame Thräne?' (Heine)

Was will die einsame Thräne?
Sie trübt mir ja den Blick.
Sie blieb aus alten Zeiten
in meinem Auge zurück.

Sie hatte viel' leuchtende Schwestern,
die alle zerflossen sind,
mit meinen Qualen und Freuden,
zerflossen in Nacht und Wind.

Wie Nebel sind auch zerflossen
die blauen Sternelein,
die mir jene Freuden und Qualen
gelächelt ins Herz hinein.

Ach, meine Liebe selber
zerfloss wie eitel Hauch!
Du alte, einsame Thräne,
Zerflesse jetzunder auch!

The maiden marries in anger
The first best man
To cross her path;
The young man is ill because of it.

It is an old story
And yet it remains ever new;
And whomever it has just happened to
Will have his heart broken in two.

[12] No. 4, 'What does this solitary tear want?' (Heine)

What does this solitary tear want?
It obscures my vision.
It remained in my eye
From times long by.

It had many glistening sisters
Who have all flown away,
With my agonies and joys,
Flown away in night and wind.

Also flown away, like mist
Are the little blue stars
Which smiled those joys and agonies
Into my heart

Ah, my love itself
Has vanished, like a vain breath!
You old, solitary tear,
Drip down and off with you!

[13] No. 5, 'Der erste Psalm'

(Burns; oversetning L. G. Silbergleit)

Gemähet liegt der letzte Halm,
der Schnitter stehet müd.
Du tröstend Wort, du erster Psalm,
sei du mein letztes Lied.

Wie immer geh' des Lebens Pfad,
es wandle unbesorgt,
wer nie der Bösen Weg betrat,
nie ihren Lehren horcht;

wer nimmer thörlicht, eitel kühn
hinblicket auf die Welt,
wer sich mit Demuth unter ihn,
den Herrn der Schöpfung stellt,

Der Mann wird blühen gleich der Baum
erfüllt mit Saft und Mark,
der fruchtbar wächst am Wassersaum
mit Wurzeln tief und stark.

Doch er, der in der Knospe trägt
Der Sünde gier'gen Wurm.
er wird vergehen, hingefegt
wie Stoppeln vor dem Sturm.

Denn Gott wird Frieden immerdar
Und Ruh' den Seinen leih'n,
der Böse aber kann fürwahr,
fürwahr nicht glücklich sein.

[13] No. 5, 'The First Psalm'

The last straw lies mown,
the reaper stands, tired.
You consoling word, you first Psalm,
be my last song.

The path of life goes on as always,
let it wander unconcerned,
whoever never trod the path of evil,
nor harkened to its teachings;

whoever never foolishly, vainly, boldly
looks on the world,
who places himself with humility
under him, the Lord of creation

That man will flourish like the tree
filled with sap and marrow,
that grows fruitfully at the edge of the water
with deep and strong roots.

But in its bud it carries
The greedy worm of sin.
It will perish, swept away
like stubble before the storm.

For God will always grant peace
and rest to his people,
But the evil man can, forsooth,
forsooth, not be happy.

[14] No. 1, 'Lykken mellem to mennesker'

Lykken mellem to mennesker
er hverken hu! eller hej!
Snarest er den et ensomt græs,
der grønnes paa stenet vej.

Lykken mellem to mennesker
er hverken kys eller klap;
snarest er den et skumringssus,
der aander, hvor dagen slap.

Lykken mellem to mennesker
er som den dunkle nat,
stille, men med de tusinde,
tause stjerner besat.

[15] No. 2, 'Nu brister alle de kløfter'

Nu brister alle de kløfter,
som sprængte og fured mit sind,
alverdens fagreste blomster
for sommerens sagte vind.

Thi to , som elsker hinanden,
kan gjøre hinanden mer ondt
end alle de argeste fjender,
som hævner sig jorden rundt.

Og to, som elsker hinanden,
kan læge de ondeste saar
blot ved at se paa hinanden
og glatte hinandens haar.

[14] No. 1, 'The happiness between two people'

The happiness between two people
is neither hah! nor ho!
Rather it is a lonely grass
which grows green on a stony path.

The happiness between two persons
is neither kiss nor flap;
rather it is a whisper in the twilight
that breathes when the day is ended.

The happiness between two persons
is like the dark night,
quiet, but occupied by the thousands
of silent stars.

[15] No. 2, 'Now all the chasms are breaking'

Now all the chasms are breaking
that grew up in and troubled my mind,
all the world's most beautiful flowers
in the summer's slow wind.

Though two, who love each other,
can bestow more evil on each other
than all the fiercest enemies
avenging themselves around the world.

And two, who love each other,
can heal the most evil wounds
just by looking upon each other
and smoothing each other's hair.

[16] No. 3, 'En morgen var din grav'

En morgen var din grav
 hel vinterhvid bedækket
 med nattegammel sne,
 rosen böjed sig lav,
 men i denne sne,
 som tækked din grav,
 var under morgendis
 smaa fuglens trip i tusindvis at se.

O, du som under vintersne
 gravlagt i dybet sover,
 ræk mig din skyggehaand,
 lær mig, som du, at se
 fra himmelhøjder over
 hver sit, hvor jeg er flakket vild,
 sænk om min vandren modermild
 din aand!

Fire Digte av Herman Wildenvey, Op. 30

[17] No. 1, 'Højtid'

Nu klokker ringer
 med bud om freden...
 Og julens højtid paa hvite vinger
 helt stille synker
 indover leden.

Til hjem og kammer
 er julen kommen.
 Og tændt er tusinde blanke flammer
 som lys fra oven,
 fra helligdommen.

[16] No. 3, 'One morning your grave was'

One morning your grave was
 entirely covered, winter-white,
 with night-old snow,
 the rose bowed low,
 but in this snow,
 which covered your grave,
 under the morning fog,
 the steps of small birds could be seen in their thousands.

Oh, you who under winter snow
 buried in deep sleep,
 reach out to me your shadow-hand
 teach me, as you, to see
 from the heights of heaven over
 every site, where I am wandering wildly,
 lower on my travels, like a mother,
 your spirit.

Four Poems by Herman Wildenvey, Op. 30

[17] No. 1, 'Holiday'

Now the bells are ringing
 with the message of peace...
 And Christmas holiday on white wings
 descends quietly
 onto the path.

To home and chamber
 Christmas has come.
 And a thousand shiny flames are lit
 like lights from above,
 from the shrine of heaven.

Og barneglade
og høitidstemte
man iler hjem fra den travle gade.
Og ingen ænser
den tungt forglemte.

Og ingen kjenner,
hvor smerten stinger
den arme djævel foruten venner,
som længselen brænder,
naar klokken ringer.

Men ring i klokker,
bær bud om freden,
mens mørk og motløs jeg fremad sjokker
saa høitidssagte
mot evigheten.

And childlike,
happy and festive
They hurry home from the busy street.
And no one notices
what lies in deep oblivion.

And no one feels
how the pain stings
that poor devil, without friends,
who burns with longing
when the bells ring.

But ring the bells,
carry the message of peace,
while dark in mood and without courage I shamble forwards
so festively
towards eternity.

[18] No. 4, 'Eventyr til Ellen'

Du kjære lille pike, som ligger og skal dø,
la meg diktet dig et eventyr, – det siste.
Du skal snart få sejle, sejle paa en stor og ukjent sjø.
Og din baat skal bli din blomsterhvite kiste.

Og saa lander du langt henne under himlens palmekyst,
hvor den minste vekst er skjønn som hele verden.
Og en vogn av diamanter kommer rullende saa tyst
og henter dig til gullgateferden.

Og himlens hester traver med din dyre lille vogn,
og guld og stene gnistrer under perleportens bue,
og du tror det er en kirke i St. Peters eget sogn,
naar du skuer himlens fattigste og allermindste stue.

[18] No. 2, 'Ellen's Adventure'

You darling little girl, who lies there to die,
let me tell you a tale – the last one.
You shall soon be sailing, sailing on a large and unknown sea,
And your boat shall be your flower-white coffin.

And so you will arrive at the palm coast of heaven,
where the smallest growth is as pretty as all the world.
In a carriage of diamonds, which comes rolling so quietly
to take you to the journey on a golden road.

And the horses of heaven trot with your precious little wagon,
and gold and gems sparkle below the arch of the pearl gates,
and you will think it's a church in the parish of St Peter
when you see the commonest and poorest of heaven's cottages.

Og himlens himmel bølger som et silkehav omkring,
og nye stjerner leker snedriv gjennom kvelden.
Og blomsterskoger suser, og smaa englers palmesving
vifter duft til dine sanser, kjære Ellen!

Og mot silkehavet seiler du i baat av blomstertræ.
Ballongene gaar rutefast paa himmelhimlens leder ...
Men jorden vil du aldriig, nei aldriig mere se,
naar den blinker som en stjernelill saa syndig langt
fra eder.

Tænk deroppe, lille pike, skal du ogsaa møte Gud
og leke gjemsel i hans store kjoles folder.
Og en yndig liten palmegren, som nu idag sprang ut,
du saa glad i dine englehaender holder...
Og i himlen, hist i himlen skal din barndom aldriig dø,
og eventyret der, det blir ingen gang det siste.
Men det ene, du kan huske fra ditt jordlivs lille sjø,
er vel angstens for den blomsterhvite kiste...

*Seks sanger til tekster av Anders Hovden
og A. O. Vinje, Op. 22³*

[19] No. 1, 'Tungalda' (Anders Hovden)

Tungalda⁵ stig paa det store hav,
langt burte fra folk og land,
og himmelljosi dei straar hennar barm
med brikjande sylgebrand.
Lurer dei vonde augo.

Ho rullar og mullar sin sorgtunge song,
og blaanatti speglar seg av.

³ Klammene indikerer Alnæs utelating av vers fra originaldiktet.

⁵ Tungalda: havbølge, havbåre, dønning.

And heaven's heaven rolls like a silken ocean all around,
and new stars play as snowflakes through the evening.
And forests of flowers whistle, and by the palm-swing small angels
waft scents to your senses, darling Ellen!

And to the silken ocean you sail in a boat made of flowering tree.
The balloons are shuttling regularly on heaven's heavenly paths...
But the earth you will never, no never see again,
When it blinks like a small and sinful starlet far away
from you.

See up there, little girl, you will also meet with God
And play hide-and-seek in the folds of his large dress.
And a pretty little palm branch, that just today did sprout,
You are holding so happily in your angel-hands...
And in heaven, there in heaven your childhood shall never die,
And the adventure there will never be the last.
But the only thing you'll remember from your earth-life's
little sea,
is probably your fear of that flower-white coffin...

*Six Songs to Texts by Anders Hovden
and A. O. Vinje, Op. 22⁴*

[19] No. 1, 'The Wave' (Anders Hovden)

The wave rises on the great ocean,
far away from people and land,
and the lights from the sky scatter her bosom
with radiant silver brooch
Fooling the evil eyes.

She rolls and mumbles her care-heavy song,
and the blue night is reflected.

⁴ The ellipses indicate Alnæs' excision of verses from the original poem.

Med bredande bôgar av kvite segl
stig soli or morgen hav.
Lurer dei vonde augo.

Og seglet mitt rider paa baarerygg
og ter baade bratt og flatt;
men under meg glorar dei glöypande troll
og gapar den evige natt.
[...]

Storstormen vaknar, og havnatti raar,
og aukar med rôk og fôk.
Alle trolli, no flotnar dei upp;
for no er det Ragnarök.
Lurer dei vonde augo.

[20] No. 2, 'Den diktar aldri djupt'
(Aasmund Olavsson Vinje)

Den diktar aldri djupt, som berre ser paa gleda,
for gleda som ein fugl må laus på kvisten kveda.
Ein song som rörde barm med fylle ströymde av,
var alltid perleskum på sorgis djupe hav.

Det dansar dette skum og soli i det straalar,
alt til det driver upp og smaa regnbogar maalar.
Fraa djupet steig det upp, og det til himils maa,
so fell det atter ned som dogg paa turre straa.

[21] No. 3, 'Atterglöyma' (Vinje)
Hardt å halda ut:
enno ingen gut!
Det er langt, so lenge vona!
Mangein gut saag eg,
som saag blidt paa meg;

With broadening sides of white sails
the sun rises from the morning ocean.
Fooling the evil eyes.

And my sails rides on the back of the wave
and manages both steep and flat;
but underneath me stare the devouring trolls
and gape the eternal night.
[...]

The great storm awakens and the ocean night rules,
and increases with spray and smoke
All the trolls, they now float up
for now is the Ragnarok.
Fooling the evil eyes.

[20] No. 2, 'You will never write profoundly'
(Aasmund Olavsson Vinje)

You will never write profoundly if you look only at happiness,
because happiness, like a bird, must sing lightly on the branch.
A song that touched your heart with rich streams
was always sea-foam on sorrow's deep ocean

This foam dances and the sun shines,
until it rises up and paint small rainbows.
From the depths it rises, it has to reach to heaven,
so that it can fall back as dew on dry straw.

[21] No. 3, 'Forgotten Maid' (Vinje)
It is hard to endure
When you never find a boy!
I have been hoping for so long!
Many a boy I saw
who smiled at me warmly,

men han tok meg ikkje til si kona.

[...]

Ung var eg eingong
full av dans og song,
som den friske blom eg blömde;
gutar raudnad daa,
naar dei paa meg saa;
men eg eldest, og dei fraa meg römde.

[...]

Ja, dei drengir er
blinde paa si ferd,
stupa derfor tadt i laupet.
Mangein spræker kar
gifter seg for gard,
faer so attaat gaasi med paa kaupet.

[...]

Von er enno her:
endaa baaten ber,
om det slitas maa med austen.⁶
Enno koma kann
han, som verdt min mann:
beste ber verdt plukkat seint um hausten.

[22] No. 4, 'Du naar maalet' (Vinje)

Til det som du har din hjartehug,
og det er det sama som di dug,
paa slutnen du koma vil,
um annat du snur deg til.

Kann henda, du kjemer nokot seint,
og ikke til maals so fort og beint,

⁶ Av ause: øse

but he never took me as his wife.

[...]

Once I was young
And full of dance and song
Like the fresh flower I blossomed
Boys blushed when
They looked upon me
But I'm growing old, and from me they fled.

[...]

Yes, these boys are
blind on their journey,
and therefore often fall in the race.
Many a handsome chap
marries to get a farm
and thus get the goose in the bargain.

[...]

Hope is still around:
as long as the boat holds up,
even if you tire with the man who's bailing.
Still someone can come,
who will be my husband;
the best berries are picked late in autumn.

[22] No. 4, 'You will reach your goal' (Vinje)

To that for which you yearn with your heart,
which is the same as your capability,
you will reach the end
even if you get distracted along the way.

It can happen that you arrive rather late,
and don't reach your goal so swiftly and easily,

men fyrr enn din döyanddag
du finner dit hjartelag.

Vi tyrsta mykit og drikkja mangt,
men gaa yver bekken alltid langt.
So vada vi breidt og vidt,
til fossen os teker tidi.

[23] No. 5, 'So skal gjenta hava det' (Vinje)

Den fagre gjenta skal ut og blenkja
og læra guitarne at tenkja.
Den fagre gjenta skal sviva ut
og te seg fram for den gilde gut.

Den væne gjenta skal slik ein hava
som hena frir fraa i mold at grava.
Den væne gjenta skal ein faa,
som hene setja kann haagt paa straa.

Den beste gjenta skuld' altid vera
for den, som kunde det beste gjera.
Den fagre gjenta skuld' faa seg den,
som kan litt meir enn dei andre menn.

[24] No. 6, 'Mold' (Hovden)

Sams seng aat alle reidest,
der me faar leggja oss ned
kyrkjegarden den logne med
eveleg togn⁷ og fred.

Livsens lukka er draumar
midt i eit fangereid.
Livet det vert, naar ein vaknar

But before the day on which you die
you will find compassion.

We were very thirsty and drank a lot,
but crossing the stream is always long.
We waded far and long,
Until the waterfall takes us.

[23] No. 5, 'The girl shall have that' (Vinje)

The pretty maid shall go out and shine
and teach the boys how to think.
The pretty maid shall sweep out
and show herself for the handsome boy.

The beautiful maid shall get one
who can free her from work in the fields.
The beautiful maid shall get one
who can set her in high esteem.

The best maid should always be
for the one whose deed is bravest.
The pretty maid should get the one
who can manage a little more than the other men.

[24] No. 6, 'Soil' (Hovden)

The same bed is made for all,
where we can lie down
in the sheltered churchyard with
eternal calm and peace.

The happiness of life is dreams
in the middle of a prison-chain
Life becomes, when we awaken,

⁷ Stilhed

audt som ei naki heid.

Livsens voner er skodda,
der ein i otte⁸ sit.
Men naar so lufti klaarnar,
missa ein maa sitt vit.

Bröder, kveik ikkje ljoset,
syn ikkja samanheng!
Lat oss faa gaa med draumen
til kvild i den store seng.

Fra *Tre sange for en mellomstemme til tekster*
av Nils Collett Vogt, Op. 23

[25] No. 2, 'Alt var dig'

Alt var dig, ja alt var dig,
dagens jubel paa min vei,
dagen, da den skylös helded,
dagen, da den brast bag fjeldet.

Aa farvel du lyse dag,
som nu seigner mat og svag.
Roser, rosor, rosor röde
skal i afskedsstunden glöde!

Fra *Fire sanger*, Op. 41

[26] No. 3, 'En vaggvislåt' (Oscar Stjerne)

Jag minnes en gammal vaggvislåt,
som fordom stillade barnets gråt.
Jag sedan har hört i fagre ord,
vad skönast och visast tänkts på vår jord.

⁸ Frygt

desolate like a naked heath.

The hopes of life are the fog,
where you sit in fear.
But when the air clears,
you will lose your sense.

Brothers, do not put out the light,
show not the connection!
Let us walk with the dream
to the evening in the great bed.

From *Three Songs for a Middle Voice to Texts*
by Nils Collett Vogt, Op. 23

[25] No. 2, 'Everything was you'

Everything was you, yes, everything was you,
The day's rejoicing on my road
The day, when it ended cloudless,
The day, when it burst from behind the mountain.

Ah farewell you bright day,
which now collapses dull and weak.
Roses, roses, roses red
Shall glow in the time of farewell.

From *Four Songs*, Op. 41

[26] No. 3, 'A Lullaby'

I remember an old lullaby,
that in times past calmed the baby's cries.
I have since heard in comforting words
the most beautiful and wisest thoughts on our earth.

Men aldrig jag hört så vacker sång,
Som den som sjöngs vid vaggan en gång:

'Kling, klang i bjälla, langt nol i fjälla,
där växer bjärka, der sjonger lärka,
där sjokker sola, langt, langt där nola;
mjuk ligger mossen, gott sover gossen.'

Jag vaknar ännu i natten ibland,
mig smeker så stilla an andehand.
Och stilla sjunger en anderöst
Mitt längtande hjärta sin vaggviströst:
'Kling, klang i bjälla, langt nol i fjälla...'
Jag lyss till låten och minnes därvid
min hemskogs oändliga skymningsfrid.
I fjärran står åsen furumörk,
det suser vid sjön i al och björk.

Det klingar av bjällror på enslig led,
när hjorden drar hjem i kvällens fred.
Där äger mitt hjäarta hem och bo,
där finner det åter sin barndomsro,
Mjuk ligger mossen, gott sover gossen.

[27] No. 4, 'En vår – En dikt' (Folcke)

En våren kvällen en sjunkande sol
en skogsväg med töande dropp
en blond liten tös en vajande kjol
två flickbröst i bristande knopp.

Av vårn och av kvällsoln och barmen i knopp
blev en dikt, som en tidning tog
för ett par stycken tior, som nu sups upp
vid de hemlösas bord på en krog.

But never have I heard as beautiful a song,
as the one that once was sung by the cradle.

'Ding, dong say the bells, in the northern mountains,
there the birch grows, there the lark sings,
there the sun shambles, far, far up north;
soft lies the moss, the boy sleeps well.'

I still awaken at night at times,
When a spirit hand strokes me softly.
And a spirit voice sings softly
the comforting lullaby of my longing heart:
'Ding, dong say the bells, in the northern mountains...'
I listen to the song and remember thereby
the endless twilight peace of my homestead forest.
Far away stand the hills dark with pines,
by the lake are whispers from elm and birch.

Bells can be heard on a lonely path,
when the herd returns home in the peace of evening.
There my heart owns home and house,
there it again finds the peace of childhood.
Soft lies the moss, the boy sleeps well sleeps.

[27] No. 4, 'One Spring – One Poem'

An evening in the spring, a sinking sun,
a path in the woods with thawing drops
a little blonde girl in a swaying dress
two girl's breasts like sprouting buds.

Of the spring, the evening sun and the bud-like bosom
came a poem that a newspaper bought
for a couple of tenners, which are now being drunk
at the table of the homeless in a pub.

Recorded on 22–24 June 2009 in the Lille Konsertsal, Bjergsted, Stavanger
Recording engineer: Mark Drews

Booklet essay: Audun S. Jonassen

Translation: Martin Anderson

Design and layout: Paul Brooks, Design and Print, Oxford

Translations by Audun Jonassen [1]–[4], [7], [8], [14]–[27]; Charles Wharton Stork, *Gustaf Fröding: Selected Poems*, MacMillan, New York, 1916, pp. 100–2 [5], [6]; Martin Anderson [9]–[13]

Toccata Classics gratefully acknowledges the support of the University of Stavanger and Kulturrådet (the Norwegian Cultural Council) in the making of this recording.

Executive Producer: Martin Anderson

TOCC 0124

© 2012, Toccata Classics, London

© 2012, Toccata Classics, London

Toccata Classics CDs can be ordered from our distributors around the world, a list of whom can be found at www.toccataclassics.com. If we have no representation in your country, please contact:
Toccata Classics, 16 Dalkeith Court, Vincent Street, London SW1P 4HH, UK
Tel: +44/0 207 821 5020 Fax: +44/0 207 834 5020 E-mail: info@toccataclassics.com

With recordings of his symphonies and piano music now available, the Norwegian composer Eyvind Alnæs (1872–1932) is slowly emerging from obscurity to take his place as an important successor to Grieg, likewise marrying an essentially lyrical style with the melodies and rhythms of Norwegian folk-music and, in his later output, an awareness of Debussy and French impressionism. In this recital of Alnæs' atmospheric songs – most of them not previously recorded – Erling R. Eriksen, whose playing of Alnæs' piano works can be heard on an earlier Toccata Classics CD, returns to his music in the company of Ann-Beth Solvang, one of Norway's best mezzo sopranos.

TOCC 0124

EYVIND ALNÆS Songs

[1] Four Songs to Texts by Nils-Magnus Folcke, Op. 34	9:37
[5] From Four Songs to Texts by Gustav Fröding and N. M. Folcke, Op. 35: Nos. 1* and 2*	6:04
[7] Three Poems by Nils Collett Vogt, Op. 29: Nos. 1* and 2*	4:27
[9] Five Songs to Texts by Robert Burns and Heinrich Heine, Op. 6*	11:07
[14] Three Songs to Poems by Viggo Stuckenbergs, Op. 26	7:30
[17] Four Poems by Herman Wildenvey, Op. 30: Nos. 1* and 4*	8:01
[19] Six Songs to Texts by Anders Hovden and A. O. Vinje, Op. 22	10:51
[25] Three Songs for a Middle Voice to Texts by Nils Collett Vogt, Op. 23: No. 2*	1:07
[26] Four Songs to Texts by Oscar Stjerne and Nils-Magnus Folcke, Op. 41: Nos. 3* and 4*	2:00

**Ann-Beth Solvang, mezzo soprano
Erling R. Eriksen, piano**

*FIRST RECORDINGS

TT 63:46

DDD

MADE IN GERMANY

NORSK KULTURRÅD
Arts Council Norway

TOCCATA CLASSICS
16 Dalkeith Court,
Vincent Street,
London SW1P 4HH, UK

Tel: +44/0 207 821 5020
E-mail: info@toccataclassics.com

© Toccata Classics, London, 2012
® Toccata Classics, London, 2012